

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

II. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM.

Ara: 30 fillér.

1960. JANUÁR 25.

Előadások, viták a pártkongresszus anyagából

A VII. kongresszus után országsszerte nagy érdeklődéssel tanulmányozzák az ott elhangzott beszédeket, s helyi vitákon igyekeznek a kongresszus irányutatását legjobban hasznosítani saját körülményeikre, feladataikra.

Egyetemünkön Vörös Gyula elvtársat, az oktatási bizottság vezetőjét kérdeztük meg, mikor és milyen módszerrel kezdjük meg egyetemünkön a kongresszusi anyag kollektív tanulmányozását.

— Az Egyetemi Tanács legutóbbi ülésén elfogadta a kongresszusi anyag feldolgozásának menetrendjét — tájékoztat Vörös elvtárs.

Eszérint 3—4 alkalommal színvonalas, nagy nyilvános előadáson állami és pártvezetők beszélnek hallgatóinknak és oktatóinknak a fő kérdésekről, ezt követően pedig februárban, márciusban kis csoportokban vitatjuk meg az anyag egyéb részeit.

— Milyen kérdésekkel foglalkoznak az előadások?

— A népgazdaság helyzetével, a fejlődés meggyorsításával kapcsolatos feladatokkal, kultúrradál-munkával és e téren jelent-

kező tennivalókkal, népi államunk erősítésének kérdéseivel, a párttal kapcsolatos kérdésekkel és végül a nemzetközi helyzettel is.

— Természetesen — folytatja Vörös elvtárs — a kisebb vitákon sok egyéb kérdés is szóba kerül. Szeretnénk, ha a tanszékek nemcsak a szűk gazdasági, gazdaságpolitikai kérdéseket vitatnák meg, hanem alaposan foglalkoznának azokkal a feladatainkkal, amelyeket a kongresszus szellemében a helyes világnézeti nevelés ró ránk, ha vitatkoznánk nevelési módszereinkről, ha a közgazdaságtudományi kérdések közül igyekeznénk a gazdasági fejlődés által felvetetteket megoldani.

A tanszékek tervet készítenek, hogy a saját vitájukon mi kerüljön szóba. Érdekes kezdeményezés, hogy a politikai-gazdaságtan és gazdaságtörténeti tanszék egy közös vitát is tart, amelyen az elmúlt évek gazdaságpolitikájának értékelését beszéljük meg.

A hallgatók részére az előadásokat a kötelező órákon belül tartják meg, s a vizsgákon megfelelő részekhez kapcsolva kérdezik a VII. kongresszus anyagát is.

KEZDŐDIK A MÁSODIK FÉLÉV

BEIRATKOZÁS FEBRUÁR 1.

A következő félév megindulásával kapcsolatos tudnivalókról érdeklődtünk az oktatási csoportnál. Mint elmondották, a félév előkészítéséről rektori utasítás intézkedik, mely tartalmazza a dékáni hivatalok, osztályok, valamint a hallgatók feladatait.

Eszérint 1960. február 1-én kezdődik a félév.

A délelőtti tagozat számára május 28-ig tart, kivéve a negyedik évfolyamosokat, akik csak április 30-ig hallgatnak előadásokat.

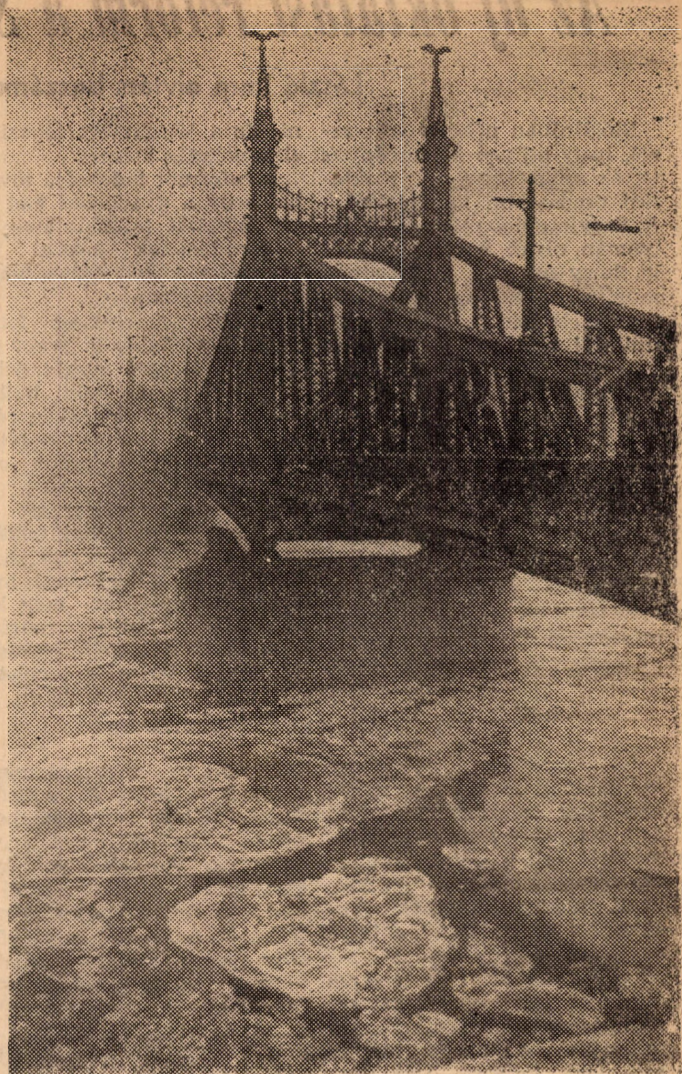
A délelőtti hallgatók beiratkozása február 1-én 13 óráig, 17 óráig.

karok szerint az I., II., III. előadásokban, a pótbeiratkozás február 4-én, 13 órától 18 óráig lesz az I. előadásban. A megjelölt időpontokon kívül csak indokolt esetben és a rektor engedélyével lehet beiratkozni!

Az ösztöndíj-fizetés valamennyi évfolyam részére február 8-án lesz.

A délelőtti hallgatók lecke-könyveiket folyamatosan, de legkésőbb február 21-ig adják le egyeztetés végett a tanulmányi osztálynak.

Még egy előremutató dátum: a délelőtti hallgatók számára tavaszi tanulmányi szünet április 4—7-ig.

Zajlik a jég a Dunán

Tudományos diákköri konferencia

március 28—30-ig

Az elmúlt tanévben, a Tanácsköztársaság 40. évfordulója alkalmából rendezett tudományos diákköri konferenciák eredményesek voltak. Ösztöndíjban a hallgatókat az alaposabb munkára, s egy-egy tudományos problémával való részletes, elmélyült foglalkozásra. A konferenciára elkészített értékes dolgozatok, s az elhangzott előadások bizonyítják ezt.

A jó tapasztalatok alapján, hazánk felszabadulásának 15. évfordulója tiszteletére, ez évben is sor kerül az egyetemi és főiskolai hallgatók e nagy erőpróbájára.

Március 26-án a Budapesti Orvostudományi Egyetemen lesz az ünnepélyes megnyitó, majd 28. és 30-án kerülnek lebonyolításra a konferenciák

az egyes fő tudományos területeknek megfelelően, négy szekcióban.

Az agrártudományi szekció üléseinek színhelye a debreceni Mezőgazdasági Akadémia, a műszaki és vegyszerészeti szekcióé a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem, az orvostudományi szekcióé a budapesti Orvostudományi Egyetem, a társadalmi- és természettudományos szekcióé pedig a szegedi Tudományegyetem.

A közgazdasági témákat feldolgozó munkák elbírálása és megvitatása — mint ahogy több közgazdaságtudományi egyetem az országban nincs —, a mi egyetemünkön lesz, s csak a kifejezetten valamely más tudományághoz szorosan kapcsolódó dolgozatokat bírálják el és vitatják meg a megfelelő szekciókon. A jól sikerült dolgozatokra a megfelelő egyetemnek, a legjobbakra pedig a megfelelő minisztériumok pénzbeli pályadíjakat is adnak.

A művelődésügyi Minisztériumnak a konferenciák megrendezésére vonatkozó utasításában a következőket olvashatjuk:

„Mutassák be a hallgatók dolgozataikban a 15 éves fejlődést, a tudomány és a gyakorlati élet kapcsolatának szorosabbá válását, valamint azt, hogyan állította népi demokráciánk a szocializmus építésének szolgálatába a haladó tudományt, hogyan folytatta

és folytatja harcát a reakciós tudományos elméletek és ideológiák ellen, milyen módon használja fel a Szovjetunió és a szocialista államok tudományának értékes tapasztalatait, hogyan alakítja kapcsolatát azokkal.

A dolgozatok készítői fordítsák figyelmüket fokozottabban a szocializmus építésének társadalmi, politikai, gazdasági problémáira. Tartásuk szem előtt a népgazdasági terveket, az ipar fejlesztésének, a mezőgazdaság szocialista átalakításának problematikáját,

a helyi gazdasági feladatok és új erőforrások felkutatását.”

E sorok jól mutatják, hogy egyetemünk hallgatóinak komoly erőpróbájáról is szó van. Következő számunkban bemutatjuk majd, hogyan készülnek erre.

Z. I.

DR. ANTOS ISTVÁN EMLÉKÉRE HÁY ELVTÁRS BESZÉDE A TEMETÉSEN

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem oktatói és hallgatói nevében búcsúzom Antos Istvántól, egyetemünk professzorától, aki 1949-től kezdve egész a legutóbbi időig részt vett a közgazdászok ezreinek oktatásában és nevelésében. A tanítványok nagy serege mestereként tekint, szeretettel szívébe zárta és megdöbbent hallotta elmúlásának hírére. Az egyetem tanári kara pedig mélyen átérzi, hogy Antos István távozása milyen óriási veszteség a szocializmust építő magyar társadalom számára.

Igen nagy, külön megterhelés volt számára egyéb teendői mellett az egyetemi munka, de vállalta, mert elő kívánta segíteni az új, fiatal káderek nevelését és amit vállalt, azt mint mindig, ebben az esetben is, akármilyen nagy erőfeszítésbe került, a legnagyobb lelkiismeretességgel, a legnagyobb alaposággal teljesítette. Nagy szerepe volt az új Közgazdaságtudományi Egyetem kidolgozásában. Ő alapozta meg a marxizmus tanításának megfelelő egyetemi pénzügyi oktatást; megírta az ehhez szükséges első magyar tananyagot. Nagy súlyt helyezett a tudományos felkészült pénzügyi káderek képzésére. Számos egyetemünkön végzett közgazdászot maga mellé vett a Pénzügyminisztériumba, időt szánt a velük való foglalkozásra és ennek eredményeként keze alatt komoly képzettségű, tehetséges, jelentős munkakört betöltő új káderek nőttek fel.

A tudományos tevékenység nála összefonódott a gyakorlati munkával. Állami, illetve pártmunkája során — az 1946-os stabilizációtól kezdve az ellenforradalmat követő nagyjelentőségű pénzügyi intézkedésekig — számos olyan tervezet, nyilvánosságra nem került dokumentum elkészítésében volt szerepe, amelyek kidolgozásához a marxizmus-leninizmus alkotó alkalmazása volt szükséges, amelyek egyenértékűek voltak más jellegű tudományos tevékenységével és teljes joggal tudományos teljesítménynek tekinthetők.

Kiváló előadó volt úgy a szónoki emelvényen, mint a tárgyalóasztal mellett és természetesen a katedrán is. Világos, a lényegre kiragadó gondolatokat könnyen érthető, csiszolt formában tárta elő. De nemcsak ez a képessége tette hívatott oktatóvá, hanem példát mutató jellembeli szilárdsága is, amely nemcsak tanári munkájára, hanem egész közéleti tevékenységére rányomta bélyegét.

A kommunizmusnak az élet minden főbb területén példát kell mutatni. Antos István az életét tette rá, hogy ennek a követelménynek teljes mértékben megfeleljen. A párt azt követeli tagjaitól, hogy legyenek élmunkások, Antos elvtárs fáradhatatlan, időt, munkát egészszéget nem kímélő élmunkás volt. Az őszinteség jellemezte, távol állt tőle mindenféle fölényesség, elbizakodottság. Közel tudott kerülni az emberekhez, mert sehol, senkivel szemben sem érezte sem tudásbeli fölényét, sem helyzetéből adódó súlyát. Önmagával és másokkal szemben egy mértéket ismert, az elvégzett munkát, az elért teljesítményt. Ennek az embernek ravatalánál teljes meggyőződéssel mondhatjuk, hogy kövessük példáját.

És most búcsúzól hadd szóljak még egyszer Hozzád, Antos István: Temetni jöttünk! Gyász borul a szívünkre, de nemcsak gyászolni jöttünk ide. Fejünkbe, amelyet lefelé húz a bánat, felemeljük, hogy előre tekinthessünk: a szocializmushoz vezető útra, és ezen az úton — ahogyan Te is kívántad, meggyünk előre, előre, mindig előre.

Ezzel búcsúzom Tőled drága, felejthetetlen barátom, kedves, jó elvtársunk, Antos István.

Apáczai Csere János emlékűnnepély

Egyetemünk békebizottsága január 18-án megemlékezett Apáczai Csere János halálának 300. évfordulójáról.

A referátumot Huszár Géza egyetemi tanár tartotta.

Előadásában megvizsgálta azt a társadalmi keretet, amikor Apáczai született, s ismer-

tette azokat a hatásokat, amelyek egyéniségét kialakították. Megrajzolta a XVII. századbeli feudális Erdélyt, s Hollandiát, a kapitalizmus korabeli mintáit (ahogyan Marx nevezte), az erdélyi presbiteriánus rendszert, a puritanizmust és a hollandiai polgári filozófiai

hagyományokat, az enciklopédikus tudásra való törekvést, az erdélyi Porcsalmi András és a francia Descartes munkásságát.

Az előadó a továbbiakban ismertette Apáczai munkáit.

A Magyar Enciklopédia (1655) genezisének, jellegének s nyelvének elemzése után a műből főképpen olyan részleteket mutatott be, amelyek Apáczait mint a világi gondolkodás, a haladás, a természettudományos felfogás úttörőjét jellemzik.

A „De studio sapientiae”, „A magyar logikácska”, a „Tanács”, s Apáczai pedagógiai fő művének, a „De summa scholarum necessitate” című műnek ismertetése zárta be az előadást. Ezekben a munkákban Apáczai sürgeti az anyanyelvi iskolák tömeges felállítását, a középfokú iskolák tanítási reformját és a főiskolai oktatás kiegészítését.

Apáczai Csere Jánosban munkássága alapján — méltatta Huszár elvtárs — tiszteljük a haladó gondolkodású művelt embert, a magyar tudományos nyelv úttörőjét, a pedagógiai eszméiért áldozatot hozó férfit.

Az úri Magyarországon, ahol a műveltség egy szűk réteg privilégiuma maradt, Apáczai eszméi, saját korának leghaladóbb eszméi, csaknem háromszáz évig nem juthattak a megvalósulás útjára: ez a világ legfeljebb csak hivatkozott rá, de szellemét száműzetésbe szorította.

Haladó hagyományainkat aligha ápolhatjuk szebben, mint, hogy halálának 300. évfordulóján tisztelettel és kegyelettel hajtjuk meg Apáczai előtt az emlékezés zászlaját.

Szocialista kultúrpolitikánk érdeme, hogy nagy gondoskodással fordult Apáczai Csere János emléke felé. Eszméi csak ma, a felszabadult és saját sorsát kovácsoló nép hazájában lettek végre otthonukra, életműve kései, de igaz megbecsülésre.

BEMUTATJUK:

A KÜLKERES HALLGATÓI PÁRTCSOPORTOT

Egyetemi életünk különböző oldalait, embereit bemutatva, cikksorozat keretében, most a külkeres hallgatói pártcsoportról írunk egy pár sort. Felkerestük Hetényi István elvtársat, a pártcsoport vezetőjét, beszélünk egy-két taggal is. Már akik elérhettünk a vizsgaidőszak kellős közepén.

Az egyik legnagyobb hallgatói pártcsoport. Tizenötven vannak, ebből jelenleg hat a tagjelölt. A csoportban a külker-szak valamennyi évfolyama képviselve van, persze többségük felsőéves. Öt elvtárs párt-ösztöndíjas.

— Mégis a kor- és évfolyamkülönbségek ellenére — mondja Hetényi elvtárs —, a csoport igen jó kollektíva. Sok időt szántak az egyes emberekkel való foglalkozásra, legyen a probléma szociális vagy tanulmányi, esetleg más jellegű. Komoly része van a csoport segítésének a fiatal elvtársak fejlődésében. A tagjelölt-felvétel kapcsán nem sajnálták az időt, alaposan elbeszélgettek a jelentkezőkkel. S aztán sem feledkeztek meg róluk. Épp az idei félév elején kerül sor néhányuk taggá minősítésére, s Hetényi elvtárs szerint nyugodtan kiállhat értük a csoport.

De nemcsak a pártépítésre és a belső ügyekre fordítják a figyelmet, sokat, s mindig többet foglalkoznak a pártonkívüliekkel, főleg a kiszesekkel. Ennek több formája alakult ki nálunk — mondják. Így a

kongresszus kapcsán közel száz emberrel beszélgettek. Legutóbb pedig összeültek a III. évfolyam KISZ-csoportjának vezetőjével, és aprólékosan megbeszélte a csoport problémáit, számos tanácsot adtak nekik.

A következőkben elsősorban a IV. évesekkel kell foglalkoznunk — hangoztatja Hetényi elvtárs. — Az elhelyezésnél véleményük kérnek majd tőlünk, s ez komoly felelősséget ró ránk.

S tegyük még hozzá, a csoport tagjainak többsége más területen is végez mozgalmi munkát, hogy a tanulásról ne is beszéljünk. Három munkásörök (mire e cikk megjelenik, remélhetőleg már négyen), többen a KISZ-munka különböző területein dolgoznak. A tagjelöltek is a KISZ-vezetésben jutottak el a párttagsági kérelem kitöltéséig. Csordás elvtárs, a kari pártvezetőség tagja, éppen ő a vezetőség ifjúság felelőse is. A külker. III. és IV. évfolyamán a csoport tagjai vezetik a politikai szemináriumokat, és így tovább. Nehez lenne minden funkciót felsorolni.

S még valami. Mindezek mellett a csoport többsége kitűnő vagy jelesrendű; így például egy híján az összes tagjelölt. Ugy véljük, ez is alapja annak a tekintélynek, amelynek a pártcsoport örövend a hallgatók között. S ami ennél is fontosabb: szeretik őket. Ezt persze már nem tőlük hallottuk.

Az új oktatási reform a Szovjetunióban

László Imre elvtárs beszámolójából

Előjáróban néhány szót arról, hogy milyen körülmények tették szükségessé az új oktatási rendszerre való áttérést. A Szovjetunióban az idők folyamán olyan helyzet alakult ki, hogy az új, többségében munkás és paraszt származású értelmiség — bár felkészültségi színvonalára lényegesen emelkedett — nem tudta a szükséges mértékben szolgálni a kommunizmus építésének ügyét. Az új értelmiség egy része már csak távolról, hallomásból ismerte a munkásság és a kolhozparasztság életét. Ez kifejezésre jut abban is, hogy az egyetemeken elcsajátított mély elméleti ismereteket nem tudja teljes mértékben és elég gyorsan a gyakorlati munkához kapcsol-

ni. Ez a körülmény fékezi az előrehaladást. A reformot indokolja továbbá, hogy a gyakorlati élet által felvetett tapasztalatok általánosításának sokkal nagyobb teret kell biztosítani a tananyagokban. Az oktatási rendszer forradalmi átalakulása megkezdte. Hosszú évszázadokon keresztül az egyetemi hallgatók a társadalom külön rétegévé váltak, s ennek a rétegnek társadalmi feladata csupán az volt, hogy tanult. Az új oktatási rendszerben az egyetemi hallgatóknak továbbra is az a fő feladatuk, hogy tanuljanak, de emellett minden értelmiséginek meg kell ismernie a fizikai munkát, szakismeretét kell szereznie az anyagi termelés területén.

Két vagy több évi fizikai munka

Az egyetemre jelentkező hallgatóknak ipari, vagy mezőgazdasági nagyüzemben végzett két, vagy több évi fizikai munkát kell igazolni. Ha az egyetemre a hallgató közvetlenül a középiskolából jön, akkor a közgazdász hallgató az I. évfolyamon egy évig fizikai munkát végez a főiskola által kijelölt munkahelyen, munkásként dolgozik. Munkatapasztalás után kap bért és esti, vagy levelező formában végzi az I. évfolyamot. Mérnök hallgatók olyan üzemben végeznek munkát, amely kapcsolatos a mérnöki speci-

zációval. A közgazdászoknál nincs meghatározva a fizikai munka jellege, fontos az, hogy üzemi fizikai munkát végezzenek. Vannak olyan közgazdasági fakultások, ahol az első évre felvett hallgatók már teljes számban két, vagy több éves fizikai munkával rendelkeznek. Ez azzal magyarázható, hogy a közgazdasági fakultásokon és főiskolákon országos átlagban egy felvételi helyre 4-5 jelentkező jut, s ez lehetővé teszi a fizikai munkatapasztalatokkal már rendelkező hallgatók nagyszámú felvételét.

Negyven-ötven hét szakmai gyakorlat

Annak következtében, hogy megváltozott az oktatási rendszer, megváltozik a szakmai tanulmányi gyakorlat is. A IV. évfolyamon 40-50 hetes tanulmányi gyakorlatot szerveznek; a tanulmányi gyakorlaton a hallgatók közgazdász-dublokként dolgoznak, ahol előkészítik a

diplomamunkát is. A IV. éves hallgatók a tanulmányi gyakorlat mellett néhány tárgyat esti, vagy levelező formában tanulnak. Az új oktatási rendszer bevezetése szükségessé tette a tanulmányi idő felemelését. A közgazdász képzés oktatási

idejét egyes főiskolákon 4 év és 6 hónapra, másol 4 év és 4 hónapra emelték fel. A Moszkvai Állami Közgazdasági Főiskolán a tanulmányi idő 5 év.

Annak érdekében, hogy helyesen tudják kialakítani az arányokat, a tárgyakat nem szemeszterben, hanem ötéves számúban fejezik ki.

A felvételi vizsgák több napig tartanak. Orosz nyelv és irodalomból, matematikából, gazdaságföldrajzból és történelemből van vizsga. A délelőtti hallgatók részére nyelv-vizsga is szükséges.

Az áttérés az új oktatási rendszerre nem könnyű feladatokat elé állítja a felsőoktatás vezetőit. Gyakran látogatják az üzemeket, ahol a hallgatók dolgoznak. Az egyetemi hallgatók ilyen oktatásának rendszere a Szovjetunióban társadalmi üggyé vált. Az új rendszer bevezetése a pártszervezetek és a Komszomol fokozott nevelőmunkáját igényli.

Az oktatás új rendszerét 1959. szeptemberében vezették be. Az már most tapasztalható, hogy az új oktatási rendszer bevezetésének eredményeképpen a hallgatókban a felelősségérzet lényegesen nagyobb, mint azokban, akik közvetlenül középiskolából kerültek a főiskolára. A politikai nevelőmunka szempontjából az is jelentős, hogy jó viszony alakult ki az egyetemi és az üzemi fiatalság között.

AZ IPARI KAR SZAKSZERVEZETÉRŐL...

A ipari kar szakszervezeti alapszerve munkáját a múlt tanévben aktivitás, lendület jellemezte — ehhez az előfeltevések is megvoltak: a vezetőséget a szakszervezeti bizottság jól irányította, és az MSZMP alapszerve is támogatta, segítette.

A teljesített feladatokból említsük meg néhányat: az ipari kar foglalkozott a perspektivikus tanterv kialakításával, az oktatói-nevelői munka javításával; ennek kapcsán munkabizottságokat hoztunk létre, amelyek javaslatokat dolgoztak ki az oktatás egyes formáinak — gyakorlatok, szemináriumok, üzemi tanulmányi gyakorlatok stb. — továbbfejlesztésére.

Kari ülésen tárgyaltuk meg a fiatal oktatók szakmai továbbfejlesztésével és szociális helyzetével összefüggő problémákat.

Szakszervezeti csoportokban vitattuk meg a Szovjetunió XXI. pártkongresszusának anyagát, elsősorban azokat a kérdéseket emelve ki, amelyekkel folyamatosan felhasználhattunk oktatói-nevelői

Az új félévben is vezetik a KISZ-katalógust az általános karon

Az általános karon észrevehetően csökkent az órák nem megfelelő látogatásából eredő u. v.-k száma. Ennek egyik oka, hogy a hallgatók és a KISZ-vezetőség bevezette ezen a karon az úgynevezett KISZ-katalógust. Megkértük *Halmai Margitot*, az általános kar tanulmányi felelősét, hogy tájékoztasson bennünket a KISZ-katalógus lényegéről és eredményeiről.

Mi a KISZ-katalógus?

Mint ismeretes, az általános kar KISZ alapszervezetében bevezették a követelményrendszert, mely az ottani KISZ-munka vezérfonalát képezi. S hogy ennek pontjait minél tökéletesebben teljesíthessük, a munkafegyelmet, órára járást javítsuk, segédeszközként bevezettük a „KISZ-katalógust”, ahogyan a hallgatók nevezik. A KISZ-katalógus vezetése azt jelenti, hogy az egyes KISZ-csoportokban a hiányzást óráról órára nyilvántartják, s a hallgatókat a csoport felelőssége vonja, ha a katalógus már túl sokat mutat. Vagy ha ez nem használ, felsőbb fórum elé kerül az ügy. Ennek előnyéről, azt hiszem, nem kell külön beszélni. Október végén kezdtük el a vezetést. Kezdetben bizony meglehetősen döcögött. Sokan csupán adminisztratív intézkedést láttak benne, csak a formai ol-

dalit, mások egyenesen elnevezték (többnyire azok, akiket közelebbről érintett), vagy a nyilvántartókat úgynevezett „betyárbecsület”-ből elnéztek

egy-egy hiányzást társulnak, s így a csoporton belüli felelősségvonás elmaradt. (Szerencsére kevés csoportban fordult ez elő.)

- A hiányzókat valóban felelősségre is vonták?

A felelősségre vonás nem maradt el. Csoportokon belül is megtörténtek és hatások voltak. Hadd említsük meg a IV. évfolyam pénzügyszakának KISZ-csoportját követendő példaként, ahol maguk a hallgatók intézték el az igazolatlan hiányzókat, igazolást kértek és megmosták egyesek fejét. Ahol pedig a csoporton belüli felelősségteljesítés nem használt, ott a vezetőség beszélt a hallgatóval. Ennek eredményeképpen *Vincze Györgyöt*

nagyszámú hiányzása és hanyagságából eredő rossz tanulmányi eredménye miatt dorgálásban, *Mohi Editet*, *Borisz Józsefet* és *Bagdi Esztert* sok hiányzás miatt figyelmeztetésben részesítették a taggyűlés előtt.

További tervek? — Pozitívumait látva, a következő félévben még következetesebben fogjuk vezetni a KISZ-katalógust, s reméljük, nagymértékben segít majd a tanulmányi eredmények javításában — fejezte be *Halmai elvtársnő*.

TÉLEN

(Szökröm László felvétele)

Nagy a vidámság a havas erdőben

KIÁLTÁS EMBERSÉGÉRT

LUISE RINSER: JAN LOBEL VARSÓBÓL

Atélt borzalmat és iszonyatot nem felejt el az ember, s az emberiség még kevésbé. Nem hullhat ki a rostán a fájdalom és szenvedések országútjának képe, mert akkor nem tudjuk megakadályozni az újabb és nagyobb szörnyűségeket. Nem homályosulhat el előttünk a fasizmus szörnyűsége sem, már csak azért sem, mert amint napjainkban Nyugat-Németországban láthatjuk, mindig készek felidézni ezt a szellemet. A könnyelmű feledékenység, milliók sorsának semmibe vévése — embertelenség. Mindezekért és mindezek ellen kiált fel emlékeztetően *Luise Rinser* megrázó novelláskötete. Négy rövid elbeszélésében a háború utáni éveket, Németországot idézi. Emberekről beszél, kik rádöbentek arra, hogy felelősséggel tartoznak mások sorsáért, hogy a nemtörődőség néma szavazat az embertelenségre. Ez a gondolat különösen szépen, tisztán fejeződik ki a kötet címadó novellájában (*Jan Lobel Varsóból*).

Rinser egyszerű eszközökkel dolgozik. Néha úgy tűnik, mintha túlzottan is törekedne erre, de talán éppen ezért olyan kitűnő mindaz, amit leír. Csak egy rövid példa erre. *Jan Lobel*, akit a fasizmus megfosztott otthonától, családjától, s lelket gyógyíthatatlanul összetört — útra készül. „*Merről fúj a szél?*” — kérdezi. S mert délnyugat felől jön — északkeletre indul... Oldalas leírás, hosszadalmas lélekrajz nem fejezhette ki jobban teljes céltalanságát, talajvesztettségét.

Az író nem politikai fejtegetésekkel vádolja a fasizmust, a náciakat, közvetlenül meg sem említi őket, de minden ábrázolt emberi sors — megdöbbentő mementó.

Nem drámai pátosszal kiáltja felénk, hogy „Emberek, legyetek éberek! Emberek vigyázzatok!” csak azt kéri, vessünk egy göröngyöt a szerencsétlenségbe és pusztuláshajszoltak sírjára, s gondoljunk meg, miért kellett ide jutniuk.

A kötetben megjelent írásokat *Lukács Katalin* fordította, mely átéléssel, nagyon szépen.

(*Modern Könyvtár*, 29. — *Európa*).

(Jakab)

Eredetileg kereskedelmi fogalom volt a bestseller: szabadon fordítva a legjobban fogyó könyvet jelentette, vagyis azokat a műveket, melyek a legnagyobb hasznot hajtották íróknak, kiadónak terjesztőnek egyaránt. Nyugaton — elsősorban az Egyesült Államokban, ahonnan a kifejezés származik — ma is így reklámozzák a legnagyobb sikerű könyveket (melyeknek jegyzékén Steinbecket épp úgy megtalálhatjuk, mint *Bromfieldet*). S nem is olyan rég Magyarországon is nem egy kötetet hirdettek a tarka reklámszalag: „az év legnagyobb sikerű bestsellere”.

Nemcsak az idők változnak azonban, hanem a fogalom is: mai szóhasználatunkban a bestseller már nem kereskedelmi, hanem esztétikai értelmében szerepel. S egyet jelent a képzőművészetből származó — azóta már általános érvényre emelkedett — hasonló érték-mérővel: a gicccsel.

Efelett nem is igen lehet vita. Annál inkább meghatározásán, mit is fed voltaképpen a bestseller fogalma? Irodalmat? Nem irodalmat?

Úgy vélem, ez a döntő kérdés. Mert ha a bestseller nem irodalom, nem művészet, nincs értelme foglalkozni vele. Akkor nem esztétikai, hanem egyszerűen népszerűségi, művelődéspolitikai kérdés, hogy számúzzék az olvasók tudatából, ahogy lényegében

A GICCS TERMÉSZETRAJZA

A „BESTSELLER”

számuzték már a könyvkereskedelem piacáról.

A dolog azonban nem ilyen egyszerű. Véleményem szerint ugyanis a bestseller irodalom. Mégpedig nem is rossz irodalom abban az értelemben, ahogy a dilettánsok értékelték műveit vagy egy-egy tehetséges író gyengén sikerült alkotását szoktuk elbírálni.

Ehhez persze azt kellene mindenekelőtt meghatározni, hogy mi is az irodalom. Anélkül, hogy erre vállalkoznánk, az irodalmi mű egyik alapvető ismérvét szeretném kiemelni. Mégpedig azt, hogy az irodalmi alkotás mérőőnjája — prózáról van szó — az emberábrázolás és a mondanivaló.

Ha ezt elfogadjuk, azonnal törölhetjük az irodalom fogalomköréből a ponyvát, a vadnyugati, légiós és egyéb kalandregényeket, melyeknek egyetlen funkciója az izgalomkeltés. Tudomásom szerint az effajta műveket még szerzőik sem vallották soha irodalomnak. S az olvasók is, akik kezükbe vették a húszt, vagy ötvenfilléres köteteket sosem ártatták magukat, hogy irodalmat olvasnak. Az ilyen fajsúlyú könyvek pusztán una-

lomúzó, helyettük képes magazint is olvashat az ember, vagy rágógumit is rághat tetszés szerint. A ponyvaregény és az olvasó kapcsolata nem sem jellemzőbb, mint hogy elsősorban vonaton, utazás közben olvastak ilyen könyveket, vagyis mikor a néhány órát, melyet a megszokott környezetből kiszakadva töltött az ember, el kellett ütni valamivel. Megfigyelésem szerint *Big Bill* és társai helyét ma már nagyrészt elfoglalták a képes folyóiratok és az ulti. Ez természetesen nem jelenti, hogy a ponyvának nem voltak és nincsenek mániákus hívei, akik egyetlen szellemi táplálékukat a sárga regényekből merítik.

Fenti meghatározásunk alapján ugyancsak számúzhatjuk az irodalomból a detektívregényt is. Miként a ponyva, ez sem törekszik irodalmi ábrázolásra, a szereplők jellemzése mellékes, mondanivalója egyszerűen nincs, témája mindegyiknek ugyanaz: a gyilkos, vagy a gyilkosok kitérésének felfedése. Kétségtelen, hogy nemegyszer lényegesen értékesebb a ponyvánál; a jó detektívregény logikai játéknak is szokták nevezni, egyesek a keresztretjévényhez hasonlítják — iro-

dalmi rangra azonban semmiképpen sem törekszik.

Annál inkább a bestseller, melynek olvasásakor nemcsak a kellő ítélettel nem rendelkező olvasó hiszi, hogy valódi irodalmat kap, hanem írója is jogot formál művének irodalmi cégjegyzésére, mégpedig némi okkal. A jó bestsellerekben kétségtelenül megtalálhatjuk az irodalmi alkotás ismertetőjegyeit: az *Árva* Indiában *Ransome*-ja, *Safka* törzsorvosa, vagy *Lady Hestona* élő, jól jellemzett figura: az *Elfújta a szél*nek igen erőteljes (reakciós) mondanivalója van, s ugyanakkor részletes társadalmi körképet ad a rabszolgától a legelőkelőbb nagybirtokosokig: a *Via mala* feszültségét nem egyszer jelentős író megírhatná: az *Ezt látják a csillagok* szociális tematikája az első pillanatra megdöbbentette a jámbor polgári olvasót: az *El hakim* nem szűkölködik érzékletes tájleírásokban és így tovább. Sőt, nyugodtan állíthatjuk, hogy a bestseller-írók java nemegyszer nagyobb rutinnal, technikai felkészültséggel dolgozik, mint nem egy igazi író-társ.

Mivel már több ízben elhárítottam a bestsellert a valódi irodalomtól, nem leplezhetem

tovább véleményemet, hogy a bestseller irodalom ugyan, de álirodalom. Irodalmi ismerveit nem vitathatjuk, irodalmi értékét azonban meg kell tagadnunk. S hogy ezt bebizonyíthassuk, vegyünk bonckés alá születésének történetét. Bár a tizenkilencedik század utolsó évtizedeinek nem egyszer irodalmi alkotását is nyugodtan nevezhetjük bestsellernek, az e fogalomkörbe tartozó művek virágkora és legjelentősebb hódítási területe a huszadik század első fele. (Nem egy jel mutat arra, hogy a rádió, a film, a televízió, s a magazinok most már Nyugaton is háttérbe szorítják.) Ez természetesen nem véletlen. A könyv ebben az időszakban vált nagyhatalommá, azáltal, hogy technikai előállításának költségei nem haladtak túl az átlagember fizetőképességét. A kereslet és kínálat egymásrahatásának egyszerű törvénye alapján az irodalom így kezdett üzletté válni, amit természetesen nem szabad elhanyagolnunk. Ez természetesen nem véletlen. A könyv ebben az időszakban vált nagyhatalommá, azáltal, hogy technikai előállításának költségei nem haladtak túl az átlagember fizetőképességét. A kereslet és kínálat egymásrahatásának egyszerű törvénye alapján az irodalom így kezdett üzletté válni, amit természetesen nem szabad elhanyagolnunk. Ez természetesen nem véletlen. A könyv ebben az időszakban vált nagyhatalommá, azáltal, hogy technikai előállításának költségei nem haladtak túl az átlagember fizetőképességét. A kereslet és kínálat egymásrahatásának egyszerű törvénye alapján az irodalom így kezdett üzletté válni, amit természetesen nem szabad elhanyagolnunk.

Gyurkó László (Folytatjuk) (A Valóság 1959. 6. számából.)

Rendszerez, érdekes vitákat a szemináriumokon!

A szemináriumi munka tapasztalatai az általános közgazdasági karon az első félériben

Az 1959/60. tanév első féléve sok jó, új eredményt hozott a szemináriumi munka terén. Ezek között is első helyen kell említeni, hogy az oktatást csak a tanévben megkezdő

Tudományos szocializmus tanszék

általában jó szemináriumi munkát tudott kialakítani. Az első foglalkozások nehezen melegedő légkörre után sokszor élénk, hasznos viták segítették a fontos tananyag problémáinak tisztázását.

Az elmúlt években kialakult programok alapján külön-

nösen jó szemináriumi munka folyt

a IV. éves Közgazd. elméletek története szemináriumokon, valamint az I. éves alternatív Gazdaságtörténeti szemináriumokon is. Nem szükséges azonban a szemináriumi munka elért eredményeinek részletesebb taglalása, hiszen a második félév küszöbén elsősorban azt kell számbavennünk, milyen feladatokat kell megoldanunk az újabb eredmények elérése érdekében. Fontosabb tehát a szemináriumi munkát az első félévben még nagyon sokszor hátráltató mozzanatokra felhívni a figyelmet.

Elmaradt foglalkozások

Talán első helyen kell említeni azt a rendkívüli kedvezőtlen jelenséget, hogy a félév során több alkalommal is előfordult, hogy

a csoportok készületlensége miatt politikai gazdaságtan, tudományos szocializmus stb. szemináriumokat nem lehetett megtartani.

Sokszor nagyon formálissá

tette a szemináriumi munkát — a ritkább időközönként tartott, de akkor nagyobb anyagrészt átfogó konferenciák esetében —, hogy

sok hallgató az anyagnak csak egy-egy részéből készült fel, s annak megbeszélése során „letudta” hozzászólását, vagyis tulajdonképpen nem vett részt érdemlegesen a szeminárium munkájában.

Visszamondás — vagy vita?

Elégé általános jelenség, hogy a szemináriumokon kevés a vita. Nagyon sokszor csak egyszerű anyagvisszamondás, kérdés-felelet tölti ki a szemináriumokat, s a II. félévben a készülék mellett éppen az utóbbi téren kellene megtalálnunk az előrehaladás útját. A vita hiánya — márpedig igazán színvonalas szemináriumi munka csakias alapos vitákkal képzelhető el — részben arra vezethető vissza, hogy hallgatóink, még a szorgalmasan készülő hallgatók egy része is, megelégszik az anyag egyes tételeinek visszamondásával és sajnos, szemináriumvezetőink egy része nem fektet kellő súlyt az egészséges vitaszellel felkeltésére. Feltétlenül

előreléphetnénk, ha a II. félévi szemináriumi tematikákat az érdekelt tanszék felülvizsgálva, esetleg néhány mai burzsoa szerző — filozófus, közgazdász — egy-egy tanulmányát, cikkét iktatná a szeminárium tematikájába, ahol az egyes kérdések marxista vizsgálata után e munkákat kritikailag alaposan feldolgoznák, értékelnék. De ezeken túlmenően,

általános elvként kellene tekintenünk a szemináriumok polemizáló jellegének kialakítását.

Az I. éves Gazdaságtörténeti szemináriumok példája jól mutatja, hogy hallgatóink sokszor még az általuk jól ismert tételeket sem tudják

alkalmazni, ha egy-egy polgári szerző munkáját olvasva, önállóan kell ítéletet alkotni, s a készen kapott állításokkal esetleg vitába kell szállni.

A szeminárium hasznosabb, mint a konferencia!

Az első félév tapasztalatai azt is világossá teszik, hogy szemináriumi munkánk megújítása feltétlenül megkívánja a rendszeres szemináriumi foglalkozások tartását, az órákeretek maximális kihasználását. A gyakorlat azt bizonyítja, hogy a ritkább időközönként tartott „konferenciák” — különösen az I. II. éven — nem eléggé eredményesek, s az igazi „szemináriumi-műhely” — alsóbb évfolyamokon csak rendszeres, lehetséges szerint a hetenként tartott szemináriumok esetén alakulhat ki. Ehhez kapcsolódik, hogy egyetemenk vezetőinek feltétlenül meg kell vizsgálni, s

meg kell oldania az I. éves alternatív szemináriumok követelményeinek egységesítését is.

Az I. éves alternatív szemináriumok nagy szerepet játszanak egész egyetemi szemináriumi rendszerünk megalapozásában. A rendszeres, elmélyült, igényes szemináriumi munka egységes követelménye itt különösen fontos tehát.

Az egyetem vezetése határozott és nagy követelményeket állított a szemináriumi munka, nevelőmunkánk egyik legfőbb területe elé. Az Általános közgazdasági kar a félév során alaposan foglalkozott a szemináriumi nevelőmunka eredményességével. A kari tanszék határozatai alapján tanszékünk már februártól kezdve konkrét lépéseket tesz a szemináriumi munka hiányosságainak kiküszöbölésére.

Dr. Berend T. Iván
dékánhelyettes

SPORTMÉRLEG:

Legeredményesebben a kosarasok szerepeltek

Az 1959—60-as oktatási év és a sportszövetségi bajnokságok első felén túl vagyunk. Cél szerű, hogy beszámoljunk arról, mit és hogyan végeztek a sportklub vezetői és sportolói.

A szakosztályok közül elsőként a legeredményesebbet, a kosárlabdát kell megemlítenünk.

A Bp. I. osztályban szereplő ifi csapatunk a 2. helyen végzett, a női csapat a 8. helyen, a Bp. II. osztályban, a tartalék ifi csapat a Bp. III. osztályban a 6. helyen áll.

Az eredmények azt bizonyítják, hogy ennek a szakosztálynak a sportolói Szunyogh László edző vezetésével, rendszeres és szorgalmas munkát végeztek. A közösségi szellem kialakítása és az edzések rendszeres látogatása terén fejlődés tapasztalható. Bizalommal tekintünk további működésük elé.

Labdarúgó-csapatunk

többre lenne képes, mint amit a jelenlegi helyzete mutat.

A Bp. II. osztályú bajnokság déli csoportjában a 11. helyen végzett.

A csapat felkészülését és eredményesebb szereplését megnehezítette, hogy 5 elmaradt mérkőzést kellett decemberig hátrahagyni (ez a fél szezonban lejátszandó mérkőzések egyharmadát jelentette), és természetesen a soron következő hét végi fordulókat. Szubjektív okként meg kell említeni, hogy a sportolók nem látogatták az edzéseket olyan szorgalommal, amint szükséges lett volna, pedig tudják, hogy eredmények eléréséhez elengedhetetlen a rendszeres, lelkiismeretes munka.

A röplabda-szakosztályunk első csapata kiesett az NB II-ből,

a Bp. I. osztályba, még az előző bajnokság végén. A szövetségnek módjában lett volna továbbra is NB II-ben megtartani a csapatot, sajnos (véleményünk szerint a főiskolai sport problémáit meg nem értve), más csapatokat részesített előnyben velünk szemben. A bentmaradás vagy kiesés körül zajló események, majd a számunkra fájdalmas döntés több jóképességű játékos, akik más egyetem hallgatói voltak, arra indított, hogy — a sportszerűség szempontjait félretéve — kilépjünk a sportklubból. A megmaradt gyengébb csapatnak most fokozott erőfeszítéssel kell dol-

goznia, hogy a jelenlegi osztályában bentmaradjon.

Asztaliteniszünk közepes teljesítményt nyújtottak

a IX. kerület I. osztályában. Remélhetőleg ez az év lehetővé teszi az egységes csapat kialakulását, amely azután nagyobb célok elérésére is képes lesz.

A természetjáró-szakosztály feladata az volt, hogy a fiatalokkal megerősödvé, szervezett életet alakítson ki, és a tagok elméleti felkészültségét biztosítsa. A néhány lebonyolított túra értékes volt.

Az általános szakosztályban a tanári labdarúgó-csapatok végeztek rendszeres munkát, míg a többi sportágban időnként fellángolások voltak. A sportolni vágyó dolgozók nem használták ki a meglévő lehetőségeket.

A végére hagyjuk, bár fontosságát tekintve legelőször említhetjük volna a tömegsport eredményeit.

A tömegsport bizottság asztaliteniszben, sakkban és teremfutballban rendezett versenyeket.

Ezek közül minőségben és

számszerűségben az asztalitenisz-versenyek emelkedtek ki. Ugy láttuk, hogy a versenyzők és a nézők egyaránt kellemesen gondolnak vissza a látottakra.

A fent említett versenyeken 430-an vettek részt, míg a VIT-jelvénytörző versenyeken 246 hallgató szerepelt sikeresen és szerezte meg a jelvényt.

Ezek a számok azt mutatják, hogy a rendezőségek jó munkát végeztek, a hallgatók pedig szívesen mérik össze erejüket és tudásukat egymással.

A sportklub vezetősége tanulva az eddigiekből, igyekezett körültekintő tervet készíteni a következő félévre, amelynek ismertetésére majd vissza fogunk térni. Rövid beszámolókat azzal zárjuk, hogy

örömmel üdvözljük a február 1-én meginduló „olimpiai jelvénytörző versenyt”,

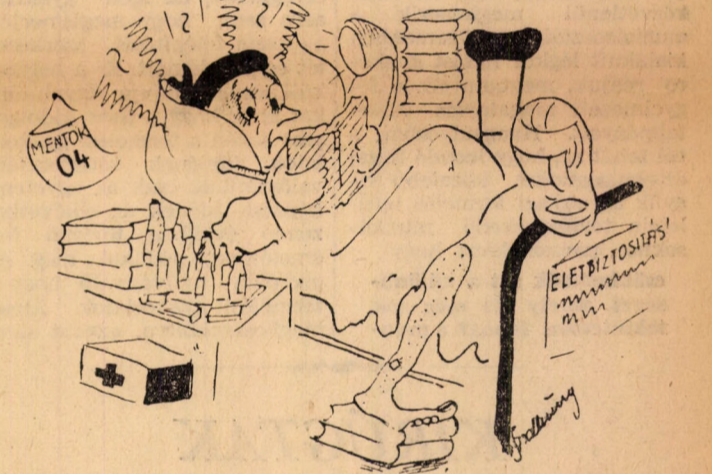
amely, reméljük, sok élményt jelent majd az egészséges versengést kedvelő hallgatóinknak.

A sportklub vezetősége

VIZSGA-HUMOR

Ez is az, — az is az.

Halasztás vagy vizsga előtt?

(Szöveg nélkül)

CSEPPPEK

Tegyük önkiszolgálóvá a vizsgákat is.

Jobb ultizni, mint vizsgázni. Itt méltányolják a betlit is.

Az egyetem az egyetlen hely, ahol a közönség kívánsága ellenére is prolongálnak.

Hogy többen elolvassák, nyilvánítsák a köt. irodalmat tiltottnak. Ezenkívül elhelyezhetnénk bennük néhány pikáns képet a pénzfetiszmusról.

Ellentmondás, hogy épp a tudatlanok ösztönét nem díjazák.

Borzasztó gondolat: Mit mondanék a vizsga után, ha csak összesen egy tétel lenne?

Igy februárban: Elöttem az özönvíz.

Vizsgán hallottuk: A bevándorolt olcsó szakmunkások elősegítették a munkaerő reprodukálását. Ehhez kommentár sem kell.

A MI SZEMINÁRIUMUNK

— Gyere csak, nézd meg magad! — vonszoltam a táblához Z-t, aki semmiképpen nem akarta elismerni, hogy az elsős belker-csoportok közül jelenleg mi vezetünk a vizsgaeredményekben.

— Ugyan — legyintett aztán. — Nagyra vagy azzal a két tizeddel. Hallottam, a múltkorai csoportbulira is milyen kevesen mentek el. A mi szemináriumunk, az igen!

— Na, ebből elegendem volt. Nem szeretem, ha valaki feleslegesen dicsekszik, mondta Z. és otthagytam. Kár, gondoltam magamban. Szerettem volna neki elmondani, milyen jó közösséggé kovácsoltunk ez alatt a fél év alatt. Nemcsak a tanulásban segítjük egymást, hanem együtt szórakozunk, művelődünk. Múzeumokat látogatunk, szánkótúrát szervezünk, de a leg-sikerültebb megmozdulásunk a félévzáró „csoportbuli” volt.

A javaslat a KISZ-gyűlésen született, s nagy tetszést aratott a KISZ-en kívüliek között is.

Megkezdődött a szervezés. K. Joli felajánlotta a lakásukat, a szülei örülni fognak — mondta.

„Összedobtuk” a pénzt — Karcsi, Robi beszerezték az enni-, innivalót. A megbeszélés estén, három kivétellel,

együtt volt a csoport Csepelen. Hogy milyen volt a hangulat? Margitka röviden így fogalmazta meg: — Életemben ilyen jól még nem mulattam.

Reggel hatkor végre illendően találtuk köszönetet mondani a szíves vendég-

látásért. Ahogy este együtt érkeztünk, együtt is indultunk haza mind a tizenheten. Terveink? Négyéves távlati tervünk legfontosabb pontja: az államvizsgát is szeretnénk a mostani teljes létszámmal letenni.

Köcske Jolán

Lehetséges, hogy a japánok életszínvonalára a háború előttihez viszonyítva átlagosan emelkedett, az élet azonban anyagi szempontból sokkal keményebb a fiatalok számára. Az egyetemi diákok fele valamiféle fizetett munkát végez, hogy fedezhesse tanulmányait.

A lakosság — különösen az iskolázottak — számának növekedése következtében egyre kevesebb a szabad állás. S gyarmati rendszer megszűnése a külföldi lehetőségek megszűnését jelenti. Az egyetemet végzett fiatalok kénytelenek más híján fizikai munkát vállalni. Ez sokukat elkeseredéssel tölti el, már csak azért is, mert azt hangoztatják előtűk, hogy egy „bátor új világban” élnek, ahol az ember szabad és egyenlő és mindenki kifejezheti véleményét. Amikor azonban mun-

kát keresnek, azt tapasztalják, hogy akárcsak a régi időkben, minden az összeköttetéstől és a pártfogástól függ. Az az új demokrácia, amelyet az amerikaiak hagytak rájuk, szellemében nagyon hasonlít a régihez. Igen gyakoriak az érdekszövetségek, a klikkek és a korrupció.

(Times)

New York művelődési hatóságai végső kétségbeesésükben arra szánták el ma-